

Sygn. akt VP 387/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2018 roku

Sąd Rejonowy / Okręgowy w Rybniku V Wydział

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie

Ławnicy: Jolanta Bartoszewicz-Szweda, Andrzej Franek

Protokolant: starszy protokolant sądowy Izabela Niedobecka-Kępa

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2018 roku w Rybniku

sprawy z powództwa **D. K.**

przeciwko Zakładowi (...) w Ż.

o ustalenie istnienia stosunku pracy

1. oddała powództwo,
2. przyznaje ze Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Rybniku na rzecz pełnomocnika radcy prawnego G. C. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych 60/100) w tym Vat tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu,
3. odstępuje od obciążania powódki kosztami postępowania.

SSR Wiesław Jakubiec

Jolanta Bartoszewicz-Szweda Andrzej Franek

Sygn. akt V P 387/16

UZASADNIENIE

Powódka D. K. (poprzednio C.) wniosła przeciwko pozwanemu Zakładowi (...) w Ż. pozew o ustalenie istnienia stosunku pracy w okresie od 11 grudnia 2015 roku do 31 grudnia 2016 roku, a także zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, iż miała zostać zatrudniona w pozwanym w oparciu o umowę o pracę, jednakże ostatecznie zaproponowano jej zawarcie umów zlecenia. Na okres od 1 listopada 2014 roku do 28 lutego 2015 roku strony zawarły dwie umowy zlecenia, na podstawie których powódka wykonywała pracę jako pomoc kucharza. Od dnia 11 grudnia 2015 roku strony zawierały kolejne umowy zlecenia, a powódce powierzono czynności porządkowo-gospodarcze w (...) (...) (...) (dalej jako (...)). W rzeczywistości umowy były wykonywane w warunkach uznania ich za umowę o pracę, tj. za wynagrodzeniem, w godzinach i miejscu podanym przez pozwanego oraz pod bezpośrednim nadzorem osób

wskazanych przez pozwanego. Powódka musi świadczyć czynności osobiście. (vide k.2-5, 309-310). Powódka interes prawny w ustaleniu stosunku pracy uzasadniała uzyskaniem uprawnień do świadczeń pracowniczych.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa, a także zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając podniósł, iż w zakładach aktywności zawodowej (dalej jako ZAZ) mogą zostać zatrudnione osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym, a w stopniu umiarkowanym tylko, jeśli przyczyną niepełnosprawności jest autyzm, upośledzenie umysłowe lub choroba psychiczna (symbole 01-U oraz 02-P). Powódka była osoba niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, jednakże jej schorzenie (symbol 11-I) nie kwalifikował jej do zatrudnienia w ZAZ. Ustalenie niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej nastąpiło dopiero dnia 15 marca 2016 roku. Nadto, zatrudnienie było niemożliwe z uwagi na limit zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Jednocześnie, pozwany zaprzeczył, iż przedstawiał powódce propozycję zatrudnienia w ramach stosunku pracy, a propozycja zawarcia umów zlecenia wyszła od powódki. Docelowo, powódka miała zostać zatrudniona nie w pozwanym, lecz w Ż. Spółdzielni (...) (dalej jako spółdzielnia (...)), której utworzenie planowano. Ostatecznie powódka nie stawiała się na spotkanie w tej sprawie i zrezygnowała z zatrudnienia. Roszczenie powódki jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i stanowi nadużycie prawa z uwagi na chęć pomocy powódce przez pozwanego w okresie przejściowym do czasu zatrudnienia w spółdzielni (...). Sposób wykonywania umów zlecenia nie nosił znamion stosunku pracy z uwagi na brak podporządkowania – brak poleceń ze strony pozwanego. Wykonywanie umowy w określonych godzinach wynikało z charakteru działalności prowadzonej w (...). (vide k.55-60)

Sąd ustalił, co następuje:

Dnia 10 grudnia 2015 roku pozwany zawarł z powódką umowę określoną przez strony jako umowa zlecenia, na podstawie której pozwany powierzył powódce prace porządkowo-gospodarcze w swoim Zakładzie Produkcyjno-Usługowym (...) w Ż. na okres od 11 grudnia 2015 roku do 31 marca 2016 roku za wynagrodzeniem w kwocie 10 zł brutto/godz. Następnie, strony zawierały kolejne umowy na łączny okres do 31 grudnia 2016 roku, przy czym od dnia 1 września 2016 roku wynagrodzenie powódki wynosiło 12 zł brutto/godz. Ostatnia z umów została zawarta dnia 31 sierpnia 2016 roku. Powódka wykonywała czynności wynikające z umów do września 2016 roku, a następnie korzystała ze zwolnienia lekarskiego.

Zawarcie umowy z dnia 10 grudnia 2015 roku zostało poprzedzone umową o odbywanie stażu przez bezrobotnego zawartą pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Ż. a pozwanym, na mocy której PUP skierował powódkę do odbycia stażu w pozwanym na okres 3 miesięcy od 10 września do 10 grudnia 2015 roku, a pozwany zobowiązał się do zatrudnienia powódki po okresie stażu na podstawie umowy zlecenia przez okres 3 miesięcy. Wcześniej powódka wykonywała dla pozwanego umowy zlecenia w okresie od 1 listopada 2014 roku do 28 lutego 2015 roku.

Dowód: umowy zlecenia k.6-12, 140-144; zaświadczenie z 9 września 2016 roku k.13; rachunki do umowy zlecenia k.14-19; zaświadczenie o wynagrodzeniu k.65; zgłoszenie do ubezpieczeń k.138; oświadczenie zleceniobiorcy k.145-147; umowa z 23 lipca 2015 roku o odbywanie stażu przez bezrobotnego z programem stażu i aneksami k.300-306; przesłuchanie stron – powódki k.353-354; przesłuchanie stron – za pozwanego J. K. k.354-355

Dom Pomocy, w którym powódka wykonywała umowę jest otwarty od 8:00 do 16:00, jednakże personel jest obecny od 7:30 do 16:30. Powódka wykonywała umowę zazwyczaj 5 dni w tygodniu przez 7 godz. dziennie i podpisywała listę obecności. Na liście znajdują się także podpisy pracownika pozwanego, jednakże ewidencja liczby godzin miała służyć jedynie wyliczeniu należnego wynagrodzenia.

Zakres czynności powódki obejmował: sprzątanie, pomoc przy posiłkach, pomoc przy sprawowaniu opieki nad pensjonariuszami (seniorami). Takie same czynności wykonywała również A. A.. Zarówno powódka jak i A. A. musiały porozumieć się między sobą co do sposobu wykonywania powierzonych czynności, tj. ustalić która z nich będzie obecna w (...) w danym momencie (jedna z nich była obecna od 7:30 do 14:30, a druga od 9:30 do 16:30) i która będzie wykonywać określoną czynność. Pozwany nie interesował się, która z ww. osób była w danej chwili obecna w (...) i wykonywała określone czynności. Interesowało go jedynie to czy dane czynności zostały wykonane. E. F., która

była koordynatorem (...) sprawowała kontrolę nad prawidłowością wykonania ww. czynności. Jednakże, ani ona, ani żadna inna osoba nie wydawały powódce poleceń. W (...) nie ma potrzeby kierownictwa, lecz jedynie potrzeba koordynacji działań.

W okresie od kwietnia do czerwca 2016 roku powódka odbyła cykl szkoleniowo-doradczy dotyczący tworzenia przedsiębiorstw społecznych, a w okresie od 4 do 20 lipca 2016 roku kurs opiekuna osób starszych i niepełnosprawnych. Za czas uczestnictwa w kursie i szkoleniu nie otrzymała wynagrodzenia, bowiem pozwany nie oddelegował jej do uczestnictwa w tych wydarzeniach – były one zorganizowane w ramach funduszu specjalnego projektu. Powódka otrzymała jednakże zwrot kosztów podróży na szkolenie.

Powódka od dnia 19 października 2012 roku jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym z symbolem przyczyny niepełnosprawności 11-I. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 22 lutego 2016 roku, sygn. akt V U 157/15 zmieniono orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. z dnia 19 stycznia 2015 roku, znak ON(...)w ten sposób, że ustalono dodatkowy symbol przyczyny niepełnosprawności 02-P.

Dowód: listy obecności k.21-22; harmonogram k.20; zaświadczenie z 20 lipca 2016 roku z harmonogramem k.23-24, 285-285 verte; dokument KW k.132; orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k.77; wyrok tut. Sądu z 22 lutego 2016 roku k.136; kopia opinii psychiatryczno-psychologicznej V U 157/15 k.278-284; zaświadczenie z 2 czerwca 2016 roku k.262; zeznania świadka E. F. k.311 verte-312 verte; zeznania świadka D. Ś. k.312 verte-313; zeznania świadka O. S. k.313 verte; zeznania świadka A. A. k.331 verte-332; zeznania świadka T. K. k.332 verte; zeznania świadka E. K. k.352 verte; zeznania świadka D. W. k.353; przesłuchanie stron – powódki k.353-354; przesłuchanie stron – za pozwanego J. K. k.354-355

Jednocześnie, powódka uczestniczyła w projekcie „ (...) sprawniej” współfinansowanego ze środków unijnych, w ramach którego wraz z innymi osobami była przygotowywana do podjęcia zatrudnienia na podstawie umowy o pracę jako opiekun w nowotworzonej Ż. Spółdzielni (...) (dalej jako Spółdzielnia). Powódka wyrażała wolę zatrudnienia w ramach umowy o pracę w Spółdzielni. Zatrudnienie w oparciu o umowę zlecenie miało stanowić przygotowanie i przyuczenie powódki do pracy w Spółdzielni, a także wsparcie finansowe powódki i jej rodziny do czasu zatrudnienia w Spółdzielni. Powódka wiedziała o tym, że docelowo ma zostać zatrudniona w Spółdzielni. Formą przygotowania do pracy w Spółdzielni miało być także uczestnictwo w ww. kursach i szkoleniach.

Spółdzielnia została założona we wrześniu 2016 roku i rozpoczęła działalność dnia 19 grudnia 2016 roku. Tego dnia do pracy w spółdzielni stawily się wszystkie wytypowane osoby za wyjątkiem powódki, która zrezygnowała z tego zatrudnienia z powodu swojego stanu zdrowia. Decyzję o rezygnacji z zatrudnienia w Spółdzielni powódka podjęła po spotkaniu w dniu 2 sierpnia 2016 roku, jednakże nie informowała o tym pozwanego. Zamiast tego powódka udała się do lekarza w celu skorzystania ze zwolnienia lekarskiego.

Dowód: wiadomość mailowa k.25; umowa partnerska k.66-76; zaświadczenie k.78; karta wypłaty zasiłków k.79; załącznik nr 1 k.80-83; karta udzielonego wsparcia w projekcie k.84-86; indywidualny program rehabilitacji k.87-95; ankieta samooceny k.96-108; notatka służbowa z 12 maja 2014 roku k.109; deklaracja uczestnictwa w projekcie członka rodziny k.110-113; karta udzielonego wsparcia k.114-115; karta uczestnika projektu k.116-127; wydruk ze strony cris.org.pl k.128-130; pismo z 27 lipca i 30 sierpnia 2016 roku k.131, 133; notatka ze spotkania z 2 sierpnia 2016 roku z listą obecności k.134-135; zaświadczenie lekarskie k.214, dokumentacja medyczna k.215-218, zaświadczenie z 29 czerwca 2017 roku k.231; zaświadczenie z 24 marca 2014 k.219; program stażu k.220-227; sprawozdanie ze stażu k.228; karta rejestracyjna bezrobotnego k.229; zaświadczenie k.230; zaświadczenie z 12 czerwca 2017 roku k.234; karta wypłat świadczeń k.235; zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach k.238; zaświadczenie k.239; umowa o odbywanie stażu zawodowego k.240; opinia organizatora o przebiegu stażu k.241; certyfikat k.260; zaświadczenie k.261; regulamin świadczenia usług k.263-273, statut spółdzielni socjalnej k.274-277; postanowienie SR Gliwice z 25 listopada 2016 k.286-289; zeznania świadka E. F. k.311 verte-312 verte; zeznania świadka D. Ś. k.312 verte-313;

zeznania świadka A. A. k.331 verte-332; zeznania świadka T. K. k.332 verte; zeznania świadka B. K. k.352 verte; przesłuchanie stron – powódki k.353-354; przesłuchanie stron – za pozwanego J. K. k.354-355

Pozwany udzielał powódce i jej rodzinie pomocy finansowej i rzeczowej poprzez zakup produktów spożywczych, lekarstw, organizowanie zbiórki odzieży czy zabawek dla dziecka, umożliwienie jej synowi korzystanie z obiadów w pozwanym. Pracownik pozwanego pomagał powódce również w sporządzeniu pism dot. postępowania w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Dowód: zeznania świadka E. F. k.311 verte-312 verte; zeznania świadka D. Ś. k.312 verte-313; zeznania świadka T. K. k.332 verte

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, a także w oparciu o dowód z zeznań świadków i co do zasady przesłuchania stron, które wraz z dowodami z dokumentów tworzą spójny i logiczny obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy.

Sąd nie dał wiary przesłuchaniu powódki w zakresie, w jakim wskazywała, że ww. umowy zlecenia wykonywała pod nadzorem, a także że została oddelegowana na ww. szkolenia przez pozwanego. Okolicznościom podanym przez powódkę zaprzecza pozostały materiał dowodowy, tj. przywołane dokumenty oraz zeznania świadków, z których wynika jednoznacznie brak podporządkowania powódki w trakcie wykonywania umów zlecenia, a także brak oddelegowania powódki do odbycia ww. szkoleń i kursów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Na podstawie art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy z powołanego przepisu nie wynika żadne ograniczenie w wytaczaniu powództwa o ustalenie stosunku prawnego, poza interesem prawnym powoda w żądaniu tego rodzaju. Nie ma interesu prawnego w ustaleniu stosunku prawnego ten kto może skorzystać równocześnie z innej istniejącej formy ochrony swych praw. Jakkolwiek przyjmuje się niemal powszechnie, że możliwość dochodzenia przez powoda świadczeń z określonego stosunku prawnego wyklucza istnienie interesu prawnego w ustaleniu tego stosunku, to poglądowi temu należy przypisać znaczenie zasady, od której istnieją wyjątki. W szczególności decydujące w tym zakresie powinny być właściwości stosunku prawnego. Swoistość stosunku pracy polega na tym, że jego byt stanowi przesłankę powstania innych stosunków prawnych (i to *ex lege*, jak np. stosunku ubezpieczenia społecznego). Świadczenia wynikające ze stosunku pracy nie obejmują ogółu świadczeń przysługujących pracownikowi z tytułu zatrudnienia (np. należnych ze stosunków prawnych związanych ze stosunkiem pracy). Interes prawny pracownika w ustaleniu istnienia stosunku pracy nie wyczerpuje się przeto w żądaniu świadczeń należnych z tego stosunku prawnego. Ustalenie istnienia stosunku pracy warunkuje prawo do niektórych bieżących i przyszłych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, a także rzutuje, poprzez konstrukcję stażu ubezpieczenia, na ich wysokość. Może mieć znaczenie dla uzależnionych od okresu zatrudnienia przyszłych świadczeń – prawa do nich lub ich wymiaru – z kolejnych stosunków pracy (np. dodatku stażowego czy nagrody jubileuszowej). Art. 189 k.p.c. nie ma przy tym charakteru wyłącznie prewencyjnego (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2001 r., I PKN 333/00, OSNP 2003/1/12, Prok.i Pr.-wkł. 2002/2/43, OSNP-wkł. 2001/18/7, M.Prawn. 2001/19/957).

Wobec powyższego, uznać należało, iż powódka miała interes prawny w domaganiu się ustalenia istnienia stosunku pracy.

Zgodnie z normą art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. W myśl regulacji art. 22 § 1¹ k.p.

zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy, a z mocy § 1² nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych, a mianowicie umowy o świadczenie usług (do której z mocy art. 750 k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu) oraz umowy o dzieło. Stosunek pracy wyróżnia się koniecznością osobistego wykonania pracy, podporządkowaniem pracownika pracodawcy, wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy i na jego ryzyko, a ponadto odpłatnością pracy. W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy (np. brak podporządkowania, możliwość zastąpienia pracownika przez osobę trzecią), nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Nie rodzą stosunku pracy takie umowy, jak np. umowa o dzieło, umowa zlecenie lub umowa agencyjna, mimo że ich przedmiot jest pozornie bardzo zbliżony do umowy o pracę. Świadczenie pracy w ramach umowy o pracę różni się od pracy świadczonej na podstawie wymienionych wyżej umów cywilnoprawnych również tym, że pracownik jest podporządkowany pracodawcy co do czasu, miejsca i sposobu wykonywania pracy oraz podlega innym rygorom przewidzianym w przepisach o dyscyplinie pracy. Cywilnoprawne umowy o świadczenie usług nie muszą być zawsze wykonywane osobiście przez osobę zobowiązującą się wykonać określone czynności lub dzieło. Wykonywane są w zasadzie na ryzyko osób przyjmujących zlecenie bądź zobowiązujących się do wykonania określonego dzieła.

Niezbędnym warunkiem zakwalifikowania umowy o świadczenie usług jako umowy o pracę jest ustalenie, że cechy istotne dla umowy o pracę mają charakter przeważający. Do tych cech należy przede wszystkim podporządkowanie pracownika, obowiązek osobistego świadczenia pracy oraz obciążenie podmiotu zatrudniającego ryzykiem prowadzenia zakładu pracy (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1975 r., I PRN 42/75, LEX nr 14292). Zawierając umowę cywilnoprawną, strony dają wyraz swojej woli, iż praca nie będzie wykonywana w warunkach ścisłego podporządkowania i kooperacji wymaganych w stosunkach pracy (zob. uzasadnienie wyr. Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN 642/98, OSNP 2000/11/417, M.Prawn. 2000/7/446). W świetle art. 22 § 1 i 1¹ k.p. sąd może ustalić istnienie stosunku pracy także wtedy, gdy strony w dobrej wierze zawierają umowę cywilnoprawną, lecz jej treść lub sposób realizacji odpowiada cechom stosunku pracy. Ponadto w świetle art. 22 § 1¹ k.p. oceny charakteru umowy należy dokonywać nie tylko na podstawie przyjętych przez jej strony postanowień, które mogą mieć na celu stworzenie pozoru innej umowy, lecz przede wszystkim na podstawie faktycznych warunków jej wykonywania (zob. wyr. Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 września 2015 r., III AUa 1634/14, LEX nr 1842376).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż stosunek prawny łączący strony nie nosił znamion stosunku pracy, bowiem sposób wykonywania zawartej umowy nie odpowiadał cechom stosunku pracy. Strony były związane cywilnoprawną umową o świadczenie usług, do której zgodnie z art. 750 k.c. stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Powódka zobowiązała się w zawartej umowie do wykonywania na rzecz pozwanego prac porządkowo-gospodarczych w Zakładzie Produkcyjno-Usługowym (...) w Ż., za co miała otrzymywać ustalone wynagrodzenie. Jednocześnie, powódka musiała wykonywać swoje obowiązki osobiście, bowiem zawarta umowa nie zawierała zastrzeżenia możliwości posłużenia się zastępcą (art. 738 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c.). Jednakże, ujawnione dowody wykazały, iż w stosunku prawnym pomiędzy stronami brak było przesłanki podporządkowania.

Pozwany wskazał co prawda miejsce oraz określił ramy czasowe, w których miała być wykonywana umowa, tj. wskazał, że czynności mają być wykonywane w Domy Pomocy w między godz. 7:30-16:30. Jednakże, takie wskazanie mieści się w granicach wskazania sposobu wykonywania umowy o świadczenie usług określonego w art. 737 k.c. w zw. z art. 750 k.c. Określenie miejsca i czasu wykonania czynności była związana z charakterem umówionych czynności. Powódka miała wykonywać czynności porządkowo-gospodarcze właśnie w ww. (...), który czynny był w godz. 8:00-16:00. Świadczenie przez powódkę usług sprzątania, pomocy przy posiłkach i pomocy przy sprawowaniu opieki nad pensjonariuszami poza miejscem i godzinami, w których przebywali pensjonariusze byłoby sprzeczne

z celem zawartej umowy, tj. zapewnieniem obsługi pensjonariuszy pozwanego. Jednocześnie, pozwany pozostawił powódce swobodę co do dokładnych godzin wykonywania umowy i rodzaju wykonywanych przez nią czynności, którą ograniczała jedynie konieczność skoordynowania tych działań z inną osobą wykonującą analogiczną umowę o świadczenie, tj. z A. A.. Obie usługobiorczynie miały ustalić między sobą, która z nich, w jakim dniu, w jakich godzinach i jakie dokładnie czynności będą wykonywać. Pozwany nie interesował się, która z usługobiorczyń była w danej chwili obecna w (...) i wykonywała określone czynności. Interesowało go jedynie to czy dane czynności zostały wykonane. Nadto, powódka nie otrzymywała poleceń co do sposobu wykonywania czynności. Takich poleceń nie wydawała jej w szczególności E. F., która była koordynatorem (...). Zgromadzony materiał dowody wskazuje, że wolą stron było zawarcie umów zlecenia. Podkreślić należy, iż organizator projektu nie chciał się w ogóle zgodzić na odpłatne wykonywanie pracy przez uczestników projektu (zawarcie umowy o pracę), zgodził się wyjątkowo w związku z sytuacją osobistą powódki tylko na zawarcie umowy zlecenia.

Niezależnie od powyższego, nawet w przypadku ustalenia istnienia stosunku pracy roszczenie powódki nie mogłoby zostać uwzględnione, bowiem stanowiłoby nadużycie prawa określone w art. 8 k.p. Żądanie naruszałoby zasady współzycia społecznego.

Pozwany kierując się chęcią pomocy w okresie przejściowym do czasu zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę w nowotworzonej Spółdzielni zaproponował powódce tymczasowe zajęcie, które miało zapewnić powódce podstawowe środki do życia oraz umożliwić zdobycia doświadczenia zawodowego przydatnego w przyszłej pracy. Udział w projekcie zapewniał jej tylko świadczenie za ostatnie trzy miesiące odbywanych praktyk w wysokości 900 zł miesięcznie. Pozwany organizował dla powódki i jej rodziny także dalszą pomoc materialną wykraczającą poza ramy określone przez stosunek istniejący między pracownikiem i pracodawcą. Powódka skorzystała z tej pomocy, jednakże ostatecznie zrezygnowała z zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę nie informując o tym pozwanego z wyprzedzeniem. Podkreślenia przy tym wymaga, iż decyzję o rezygnacji z zatrudnienia w Spółdzielni powódka podjęła po spotkaniu w dniu 2 sierpnia 2016 roku, a w dniu 31 sierpnia 2016 roku zawarła z pozwanym kolejną umowę o świadczenie usług. Powódka zgodziła się na podpisanie umowy zlecenia a jednocześnie (kilka dni później tj. już 8.09.2016 r. jak wynika to z daty pozwu) postanowiła dochodzić ustalenia stosunku pracy przed sądem.

Okoliczności te świadczą o złej woli powódki i braku poszanowania wcześniejszych ustaleń o przyszłym zatrudnieniu w Spółdzielni. To z kolei pozostaje w sprzeczności z pożądaną postawą społeczną poszanowania poczynionych wcześniej uzgodnień, którą na gruncie prawa zobowiązać wyraża łacińska paremia pacta sunt servanda. W tym miejscu zaznaczyć należy, iż wymogiem zastosowania przez sąd orzekający 8 k.p. (albo art. 5 k.c.) nie jest sprecyzowanie i oznaczenie zasady współzycia społecznego naruszonej przez stronę. Odwołanie się do zasad współzycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze społeczeństwa, a przez zasady współzycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania (por. uzas. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2014 r., V CSK 322/13, Legalis Numer 1061022).

Bez znaczenia dla sprawy pozostawały zarzuty pozwanego o braku możliwości uwzględnienia powództwa z powodu ustawowych ograniczeń w zatrudnieniu w zakładach aktywności zawodowej. Ograniczenia co do limitu zatrudnienia osób o określonym stopniu i przyczynie niepełnosprawności nie mogą bowiem rzutować na rodzaj stosunku prawnego istniejącego pomiędzy dwoma podmiotami. O tym czy dany stosunek jest stosunkiem pracy świadczy jedynie spełniania bądź brak spełnienia przesłanek określonych w art. 22 § 1 k.p.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne, na podstawie przywołanych przepisów, Sąd oddalił powództwo.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu orzeczono na podstawie § 15 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 2 pkt 1 i 4 oraz w zw. z § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1715), w brzmieniu obowiązującym w dacie wszczęcia postępowania. Przyznanie pełnomocnikowi z urzędu r.pr. G. C. stawki w kwocie 120 zł przewyższającej stawkę minimalną w kwocie 90 zł było

uzasadnione nakładem pracy pełnomocnika i stopniem złożoności sprawy. Kwotę wynagrodzenia należało podwyższyć o podatek VAT.

Sąd odstąpił od obciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego pozwanego i kosztami sądowymi zgodnie z dyspozycją art. 102 k.p.c. Przepis art. 102 k.p.c. wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach stanowiącą wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu wynikającej z art. 98 k.p.c. Sposób korzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem Sądu orzekającego i od oceny tego Sądu zależy czy szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił. Zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem do kręgu okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przy stosowaniu art. 102 k.p.c. należą przede wszystkim fakty związane z samym przebiegiem procesu, szczególna złożoność lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda, co do zasadności zgłoszonego roszczenia – trudne do zweryfikowania a limine. Mimo, iż pozwany jest stroną wygrywającą spór uprawnioną do żądania zwrotu poniesionych kosztów procesu zgodnie z art. 98 k.p.c., Sąd odstąpił od obciążania powódki tymi kosztami. Powódka mogła bowiem pozostawać w wewnętrznie uzasadnionym przekonaniu o zasadności zgłoszonego roszczenia, bowiem ustalenia istnienia czy też braku istnienia stosunku pracy wymagało przeprowadzenia wnikliwego postępowania dowodowego.